

DE BESCHERMING VAN DE ACCOUNTANTSTITEL

door C. P. A. Bakker

In het mei-nummer van 1958 heb ik een beschouwing gewijd aan het tituluurvraagstuk in het Ontwerp Wettelijke Regeling van het Accountantswezen van de Commissie-1954, waarop in het november-nummer een antwoord volgde van de heer J. Kraayenhof, dat weer critiek uitlokte van de heer L. J. Harms in het februari-nummer van dit jaar.

Naar aanleiding hiervan wil ik er allereerst melding van maken dat ik op mijn beschouwing verschillende bewijzen van instemming mocht ontvangen, zowel mondeling als schriftelijk.

De heer Kraayenhof maakt het zich m.i. te gemakkelijk door te stellen dat het de bedoeling is van het wetsontwerp een nieuwe titel in te voeren voor een begrip accountant dat vóór de totstandkoming van de wet niet bestaat. De ontworpen wet is geen doel op zichzelf doch een middel tot een doel. Een nieuw begrip heeft alleen zin indien mag worden aangenomen, dat het begrip ook praktisch zal worden gehanteerd in zodanige omvang en op zodanige wijze, dat het publiek het begrip overneemt en op deze wijze erkent, dat er iets nieuws is ontstaan. De heer Kraayenhof geeft zelfs reeds toe, dat hij niet verwacht, dat de register-accountant zijn beroepsaanduiding zal veranderen. Hoe kan men dan van het publiek verwachten, dat het voldoende onderscheid zal maken tussenn de accountant zonder meer en de registeraccountant? Het feit dat bij de totstandkoming van de wet een groot aantal accountants direct de nieuwe status verwerft, zal er nauwelijks toe bijdragen dat het onderscheid op grote schaal bekend wordt, omdat het publiek geen nieuwe personen ontmoet doch hoogstens een verandering in het briefpapier van de accountant opmerkt. Aangezien de heer Kraayenhof mijn mening deelt, dat het gewenst is een duidelijk onderscheid in te voeren tussen volwaardige en niet-volwaardige accountants, zou hij m.i. toch tot de conclusie moeten komen, dat het wetsontwerp in dit opzicht niet ver genoeg gaat.

De ontworpen regeling is naar mijn mening onvoldoende, omdat zij weinig meer geeft dan de huidige situatie, waarin twee verenigingen van accountants de toon aangeven en een groot aantal „beroepsbeoefenaren” van die goede klank profiteert, omdat het publiek - om in de stijl te blijven - niet voldoende muzikaal gevoel heeft om te horen of de klank van die „beroepsbeoefenaren” al of niet zuiver is. Men versta mij hier niet verkeerd. Ik heb geen enkel bezwaar tegen de werkzaamheid van deze „beroepsbeoefenaren”, doch slechts tegen het feit, dat zij bewust of onbewust verklaren volwaardige controlearbeid te verrichten, terwijl hiervan in feite soms geen sprake is.

De omvang van het misbruik van de accountantstitel in genoemde zin is naar mijn ervaring bijzonder groot. Deze conclusie is o.m. gebaseerd op de volgende waarnemingen: het ontbreken van een voldoende opleiding, waardoor te weinig kritisch inzicht ontstaat, het vrijwel algemeen ontbreken van behoorlijke controleprogramma's en het zonder voldoende leiding laten werken van assistenten. Om de verhoudingen niet scheef te trekken moet ik, helaas, toegeven, dat wat de twee laatstgenoemde punten betreft ook vakbekwame accountants soms tekortschieten.

Dit misbruik is niet beperkt tot de openbare beroepsuitoefening. Ook met betrekking tot z.g. accountantsdiensten, interne accountants en accountants in publieke dienst komt het voor. Menig vakbekwaam accountant werd in het

verleden uitgeschakeld omdat een cliënt de controle opdroeg aan een „goedkopere, gespecialiseerde” accountantsdienst van een vereniging. Er zijn officiële gemeenteaccountants die geen accountantsopleiding hebben doch b.v. een akte M.O. Boekhouden. Ook de rijksdienst is hiervan niet geheel vrij. Daarin wordt nog menige belangrijke controle, waarvoor accountantskennis noodzakelijk is, verricht door krachten die niet de accountantskwaliteit bezitten (doch wel het salaris genieten, dat men aan een accountant-ambtenaar pleegt te geven).

Bescherming van de accountantstitel is één van de middelen welke ertoe bijdragen dat deze vormen van misbruik verdwijnen.

Het beroep van de heer Kraayenhof op de situatie in de Verenigde Staten en in het Verenigd Koninkrijk gaat m.i. niet op, omdat daar het begrip accountant veel ruimer is dan hier. Het begrip accountant omvat daar mede ons begrip boekhouder, waardoor het meer een aanduiding is van administratief deskundige. In ons land denkt men bij het begrip accountant echter in de eerste plaats aan de deskundige op het gebied van de controle. Daarom is hier het gebruik van de titel accountant door iemand die geen of onvoldoende deskundigheid heeft op het gebied van de controle als een misbruik aan te merken, waartegen het publiek moet worden beschermd.

De heer Kraayenhof heeft gelijk wanneer hij zegt, dat de bescherming van de accountantstitel het publiek niet tegen ondeskundige controlearbeid beschermt omdat die arbeid zelf vrij wordt gelaten. De bescherming van de titel helpt echter wel bij het doen van een keuze: wie zich dan tot een accountant wendt, loopt minder kans een boekhouder te treffen!

De woorden van de heer Kraayenhof hebben mij niet kunnen overtuigen van de juistheid van de keuze van de titel register-accountant. Met de heer Harms, die ook nog enige argumenten heeft aangevoerd, blijf ik van mening dat het aanbeveling verdient het titulatuurvraagstuk nog eens te bestuderen.